

Néhány EARLI-közeli írásról

2007. augusztus 28. és szeptember 1. között Budapesten járt az EARLI, a tanítással és tanulással foglalkozó legjelentősebb európai tudományos szervezet. A kétevente megrendezendő soros konferencia Budapesten, az ELTE látgymányosi konferenciaközpontjában volt, amely a Szegedi Tudományegyetem Neveléstudományi Doktori Iskolájának, az ELTÉ-nek és a Magyar Tudományos Akadémiának közös szervezésében került megrendezésre.

A konferencia eseményeinek, tartalmi és formai érdekességeinek bemutatását a jövő évi első számunkra tartogatjuk, a mostani lapszámban a konferencián elhangzott négy előadás írásos anyagát mutatjuk be, és emellett egy olyan tanulmányt, amely akár a konferencián is elhangozhatott volna, de amelyet kiváló első szerzője külön az Iskolakultúra számára szerkesztett.

Válogatásunk első darabjának szerzője Martin Ubani, az EARLI ifjúsági szervezete, a JURE (Junior Researchers of EARLI) budapesti (elő)-konferenciájának főszervezője. Az ifjúsági előkonferencia augusztus 27–28-án került megrendezésre Látgymányoson. Ifjú kutatótársunk írása az EARLI-ben megjelenő kutatási témák sokszínűségét demonstrálja: a vallásos nevelés témaköréhez tartozó kutatása egy empirikus vizsgálat eredményeit tartalmazza, amelyben 6. osztályos általános iskolások és végzős teológushallgatók valásról alkotott nézeteit és fogalmait hasonlította össze.

Következő tanulmányunkban Portugáliában dolgozó hazánkfia, Juhos Csongor és szerzőtársai egy itthon még kevésbé vizsgált kutatási területre kalauzolják az olvasót. A „mi lett volna ha?” típusú kérdéseken töprengő ember gondolkodásának kutatását a terminológia a tényelleni (counter-factual) gondolkodás kifejezéshez kapcsolja. Egyetemisták körében végzett kísérletük a tényelleni gondolkodás lehetséges fejlesztő alkalmazását igazolta a tanulmányi kudarcok esetén.

A következő három tanulmányban e sorok írójának szubjektív válogatási elvei érvényesültek. David Whitebread és szerzőtársai a metakogníció jelenségvilágának arra a területére merészkedtek, amely az egészen fiatal (3–5 éves) gyerekek metakognitív megnyilvánulásairól szól. Kutatásukban a természetes viselkedési helyzetek megfigyelésének módszerét használják föl állításaik alátámasztására. A vizsgálat nagyszerűségét részben úttörő jellege adja: a 3–5 éves korosztály metakognitív megnyilvánulásait korábban – a tudatelmélet-elmélet irányzat keretében – laboratóriumi körülmények között tanulmányozták elsősorban.

Kifejezetten az Iskolakultúra számára állította össze Lieven Verschaffel kutatótársaival azt a tanulmányt, amely alighanem vitaindító írásként szerepelhet a matematikatanítás módszertanával foglalkozó elméleti és gyakorlati szakemberek diskurzusaiban. Hogyan fejleszthető az emberi gondolkodás adaptivitása/rugalmassága, ha ugyanakkor a matematikai feladathelyzetekben gyors és pontos válaszokat várunk? A látszólagos elentmondás feloldása – ahogyan az lenni szokott – egy szinttel magasabbra lépve, a gondolkodás személytől és feladatkörnyezettől függő rugalmasságának fejlesztésével lehetséges a tanulmány szerint.

Köszönetet mondunk a szerzőknek, hogy lehetőséget biztosítottak a konferencián elhangzott előadásuk írásos változatának magyar nyelven megjelenítésére. A fordítás munkálataiban munkatársaim voltak: Fodor Szilvia, Szenczi Beáta és Choma Dávid, akik a Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának pedagógia szakos hallgatói.

Csíkos Csaba

SZTE, BTK, Neveléstudományi Intézet